

[Avaleht](#) > ... > [Teie Õigused](#) > [Kuriteoohvrid](#) > [Ohvrite Õigused Riigiti](#) > 1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

Millist teavet ma saan ametiasutustelt (nt politseilt, prokuratuurilt) pärast kuriteo toimumist, kuid enne, kui ma sellest teatan?

Kriminaalmenetluse seaduse kohaselt peavad kohus, prokurör ja uurimisasutus teavitama enne igat menetlustoimingut isikut tema õigustest ja kohustustest.

Kuriteost saab teatada prokurörile või uurimisasutusele suuliselt või kirjalikult. Kuriteoteate võib vastu võtta ka mõni muu ametiasutus või kohus, kes edastab kuriteoteate uurimisasutusele. Seaduses ei ole sätestatud kuriteost teatamise vorminõudeid – kuriteost võib teatada kirja või e-kirja teel või isiklikult.

Kriminaalmenetlus toimub ungari keeles, kuid ohvril, kes ei räägi ungari keelt, on võimalik kasutada oma emakeelt või omal valikul ükskõik millist muud keelt. Isegi kui ohver valdab ungari keelt, võib ta kasutada kriminaalmenetluses oma riigi keelt. Ohvril ei tule kanda tõlkimiskulusid ja ohvrit ei tohi kohustada tegema selliste kuludega seoses ettemaksu.

Kuriteoohvril on õigus ohvriabiteenustele, kui tegemist on füüsilise isikuga, kes on langenud Ungari territooriumil kuriteo või varavastase süüteo ohvriks, või füüsilise isikuga, kellele on tekitatud Ungari territooriumil toime pandud kuriteoga või varavastase süüteoga kahju, eelkõige kehavigastusi, emotsionaalset kahju, psüühiline šokk või majanduslikku kahju, tingimusel et asjaomane isik on Ungari kodanik, ükskõik millise ELi liikmesriigi kodanik, Euroopa Liidu territooriumil seaduslikult elav kolmanda riigi kodanik, Ungari territooriumil seaduslikult elav kodakondsuseta isik, inimkaubanduse ohver või mõni muu isik, keda peetakse abiõiguslikuks asjaomase isiku riigi ja Ungari vahel sõlmitud rahvusvahelise lepingu alusel või vastastikkuse põhimõtet silmas pidades.

Riik pakub ohvrile tugiteenuseid pärast ohvri vajaduste hindamist. Tugiteenused võivad hõlmata ohvri huvide kaitse hõlbustamist, kohese rahalise abi andmist, isiku ohvristaatuse tõendamist, tunnistajakaitset ja turvatud majutuse pakkumist. Kui seaduses kindlaks määratud tingimused on täidetud, on ohvril lisaks õigus saada riigilt hüvitist.

Peale selle võidakse anda korraldus tagada ohvrile isikukaitse, juhul kui kavandatakse isikuvastast kuritegu või mitut inimest ühiselt ohustavat süütegu või kui selline tegu on toime pandud eesmärgiga takistada ohvril osaleda kriminaalmenetluses, kasutada oma õigusi või täita oma kohustusi või kui sellise kuriteo toimepanek on tõenäoline. Taotluse võib esitada või registreerida kohtus, prokuratuuris või kriminaalmenetlust teostavas uurimisasutuses.

Et tagada isiku füüsilise puutumatus või vabaduse vastaste süütegude ärahoidmine või peatamine, hõlmab isikukaitse ohvri eramu või muu eluaseme kaitset, liikumisteede turvamist ning kriminaalmenetluses ja muudes ametlikes toimingutes osalemise turvalisuse kindlustamist.

Isikukaitse tähendab eelkõige korrapäraseid patrulle, tehnilisi vahendeid, pidevat sideühendust, kaitseriietust ja – kui muud isikukaitse meetodid on ebatõhusad – valvureid. See võidakse tagada paigas, mida haldab õiguskaitseasutus, kellel on volitused korraldada isikukaitse ja seda ise pakkuda.

Kui ohver teeb märkimisväärset kaalu omavas kriminaalmenetluses ametiasutusega koostööd ja on ohus, kuid tema kaitset ei ole võimalik isikukaitsega tagada, mistõttu tuleb korraldada erikaitse, võib ohver osaleda ka tunnistajakaitseprogrammis, kui on täidetud konkreetsed lisatingimused.

Teatud juhtudel on ohvril õigus sellele, et teda esindab menetluses teine isik, ja kui ta tegutseb ase-erasüüdistajana, on tal õigus saada tasuta õigusabi. Üldjuhul on tingimuseks see, et ohver neid vajab, st ohvri

igakuine netosissetulek ei ületa temaga sama katuse all elavate isikute sissetulekut arvesse võttes töösuhte põhjal kindlaksmääratud vanaduspensioni miinimumsummat (2017. aastal 28 500 Ungari forintit) ja tal puudub vara, mille arvelt tasuda õigusteenuse eest.

Ohvril võib olla õigus esitada tsiviilhagi, et taotleda ükskõik millises kriminaalmenetluse etapis süüdistatavalt kuriteoga tekitatud kahju eest hüvitist. Oma tsiviilhagi tagamiseks võib ohver taotleda süüdistatava vara arestimist, mille kohus määrab juhul, kui on mõistlik alus eeldada, et nõude rahuldamisel tekib probleeme. Kohus otsustab tsiviilnõude üle kohtuotsuses selle rahuldades või tagasi lükates. Kui sellega lükkuks oluliselt edasi menetluse lõpuleviimine, kui süüdistatav mõistetakse õigeks või kui taotluse kohta otsuse tegemine kriminaalmenetluses on välistatud muudel asjaoludel, teeb kohus määruse tsiviilnõude täitmisele pööramiseks muude õiguslike vahendite abil.

Ohvril on teatud tingimustel õigus osaleda ohvri ja süüdistatava vahelises vahendusmenetluses. Vahendusmenetlust ei saa toimetada ilma ohvri nõusolekuta ning isegi ohvri nõusoleku korral ei ole see automaatne, vaid sõltub mitmest muust tingimusest.

Kulud, mis tuleb ohvril ja tema esindajal seoses juhtumiga kanda, nagu ka kulud, mis tekivad ohvril seoses tunnistajana kohal viibimisega, on kriminaalmenetluse kulud. Neist esimeste katmiseks riik ettemaksu ei tee, viimati nimetatud aga hüvitatakse pärast menetluse lõppemist. Kui süüdistatav mõistetakse süüdi, jäetakse kriminaalmenetluse kulud tema kanda.

Ma ei ela selles ELi riigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Kriminaalmenetluse seaduses on sätestatud ohvri õiguste kaitse Ungari kohtute pädevusse kuuluvates menetlustes, olenemata ohvri kodakondsusest ja elukohast. Ohvriabiteenistus osutab kõikide ELi liikmesriikide kodanikele samu teenuseid kui Ungari kodanikele.

Kui ma teatan kuriteost, siis millist teavet ma saan?

Ohvrit teavitatakse individuaalselt otsusest, millega antakse korraldus alustada eeluurimist, vaid siis, kui kuriteost ei teatanud ohver. Lisaks on kriminaalmenetluse seaduses kindlaks määratud olukorrad ja otsused, mille puhul tuleb ohvrit teavitada.

Ohvril on õigus sellele, et taotluse korral teavitatakse teda temaga seotud kuriteo puhul eelvangistuses viibiva isiku vabastamisest või põgenemisest, vangi mõistetud isiku tingimisi või lõplikust vabastamisest, põgenemisest või vanglakaristuse kandmise katkestamisest, vahi alla võetud isiku vabastamisest, põgenemisest või vahi all hoidmise katkestamisest, ajutiselt sundravil viibiva isiku vabastamisest või põgenemisest, sundravil viibiva isiku vabastamisest, loata lahkumisest või kohanemispuhkusest ning noore õigusrikkuja ajutisest või alalisest vabastamisest noortele õigusrikkujatele mõeldud haridusasutusest, sealt loata lahkumisest või hariduse omandamise katkestamisest.

Ohvrit tuleb teavitada eelkõige otsusest määrata ekspert, peatada eeluurimine, eeluurimine lõpule viia, lõpetada eeluurimine, esitada süüdistus vaid osaliselt ja süüdistusest loobuda, samuti iga sellise otsuse vastuvõtmisest, mis sisaldab otseselt ohvriga seotud punkte, ja lõpliku otsuse vastuvõtmisest.

Ohvrile tuleb teatada kõikide nende menetlustoimingute koht ja aeg, kus ta võib osaleda. Selliste toimingute hulka kuuluvad eksperdi ärakuulamine eeluurimise käigus, kontrollid, rekonstruktsioonid, äratundmiseks esitamine ning kohtumenetluse raames toimuvad avatud istungid.

Eeluurimise ajal võib ohver tutvuda eksperdiarvamustega ja dokumentidega, mis käsitlevad uurimistoiminguid, mille juures tal on õigus viibida, ning saada ettenähtud lõivu tasumisel nende või mõne muu dokumendi koopia, kui see ei ole vastuolus eeluurimise huvidega. Pärast eeluurimise lõpuleviimist on ohvril lubatud tutvuda kõikide dokumentidega, mis on seotud tema suhtes toime pandud kuriteoga.

Eeluurimise käigus võib ohver esitada kõikide otsuste peale, mis sisaldavad otseselt temaga seotud punkte, apellatsioonkaebuse. Muu hulgas võib ohver edasi kaevata otsuse, millega tema kuriteoteade lükatakse tagasi, või otsuse, millega eeluurimine peatatakse või lõpetatakse.

Kui kuriteoteade lükatakse tagasi või eeluurimine lõpetatakse ja teatud juhtudel ka siis, kui ohver on esitanud süüdistuse teatud osa suhtes ametliku kaebuse, kuid see ei ole toonud soovitud tulemust, võib ohver tegutseda seaduses sätestatud tähtaja jooksul ase-erasüüdistajana. Ohver võib tegutseda ase-erasüüdistajana ka siis, kui prokurör ei tee eeluurimise tulemusel kindlaks kuritegu, mille eest saab esitada süüdistuse, või kui prokurör ei ole erasüüdistajalt süüdistusmenetlust üle võtnud. Ase-erasüüdistajana tegutsev ohver võib teha oma advokaadi kaudu ettepaneku algatada süüdistusmenetlus ja võib seega esitada kostja suhtes ise süüdistuse.

Kohtumenetluse käigus võib ohver esitada apellatsioonkaebuse üksnes otsuse selle punkti peale, kus otsustatakse tsiviilnõude põhjendatuse üle, mitte aga seoses otsuse enda põhjendatusega. Ohver võib tegutseda kohtumenetluses ase-erasüüdistajana, kui prokurör on süüdistusest loobunud.

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Kriminaalmenetlus toimub ungari keeles, kuid ungari keele mittetundmine ei ole alus diskrimineerimiseks. Kriminaalmenetluses võite kasutada nii suuliselt kui ka kirjalikult oma emakeelt, piirkondlikku keelt või vähemuskeelt või mõnda muud keelt, mida Te väidate end valdavalt. Sellisel juhul on Teil õigus tõlgile ja Teile suunatud ametlike dokumentide tasuta tõlkele.

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja minust saadakse aru (kui ma olen laps, kui mul on puue)?

Ametiasutus püüab suhelda Teiega nii suuliselt kui ka kirjalikult lihtsal ja hõlpsasti arusaadaval viisil. Teave Teie õiguste kohta ja hoiatused, mis on seotud Teie kohustustega, edastatakse Teile nii, et neist on kerge aru saada, võttes arvesse Teie seisundit ja võimeid. Verbaalse suhtlemise käigus peab ametiasutus veenduma, et Te olete Teile edastatud teabest aru saanud, vastasel korral peab ta seda teavet Teile selgitama. Kui Te olete alaealine või Teil on mõni puue, peab ametiasutus olema Teiega suhtlemisel eriti tähelepanelik. Kui Teil on kuulmis- või kõnepuue või kui Te olete pimekurt, võite paluda viipekeele tõlki või anda ärakuulamise asemel ütlushi kirjalikult.

Ohvriabiteenused

Kes osutavad ohvriabiteenuseid?

Riigi tasandil täidavad ohvrite kaitsmise ja õigusabi andmise ülesannet riigi pealinna ja 19 maakonna valitsusasutused. Kui Te olete kuriteoohver, pakuvad valitsusasutused Teile tasuta personaalset abi, sealhulgas

- annavad teavet Teie õiguste ja võimaluste kohta;
- pakuvad emotsionaalset tuge;
- annavad lihtsate juhtumite puhul praktilist abi ja õigusabi;
- kinnitavad Teie ohvristaatust;
- võivad anda taotluse alusel, mis on esitatud viie päeva jooksul alates kuriteo toimepanekust, kohest rahalist abi.

Õigusabi raames pakuvad valitsusasutused Teile tasuta õigusnõustamist, juhul kui juhtumi asjaolud on võrdlemisi selged, ning kui Te olete rahalistes raskustes, võidakse Teile pakkuda õigusteenusid, mis seisnevad väljaspool kriminaalmenetlust pakutavas õigusabis (nt dokumentide koostamine) ja selles, et kriminaalmenetluses esindab Teid advokaat.

Budapesti ja maakondade valitsusasutuste kontaktandmed leiab aadressilt <http://www.kormanyhivatal.hu/> ning lisateavet ohvriabi ja õigusabi kohta aadressidelt <https://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/aldozatsegito-szolgalat> ja <http://igazsagugyihivatal.gov.hu/jogi-segitsegnyujtas>.

Kui Te olete langenud kuriteo ohvriks, võite pöörduda riiklike ohvriabiorganisatsioonide kõrval ka mitme kodanikuühiskonna organisatsiooni poole. Sellised organisatsioonid on näiteks

- heategevusühing Valge Ring, ühenduse Victim Support Europe liige, mis pakub kuriteoohvritele ja nende

sugulastele – peamiselt neile, kes kannatavad oma sotsiaalse olukorra tõttu puudust – rahalist, õiguslast, psühholoogilist ja muud tuge ning abi (<http://fehergyuru.eu/>);

- riiklik kriisijuhtimis- ja teabetelefoni teenuse osutaja (Országos Kríziskezel? és Információs Telefonszolgálat) pakub abi koduvägivalla, prostitutsiooni ja inimkaubanduse ohvritele ja kuritarvitatud lastele ning vajaduse korral võib korraldada nende isikute majutuse (<http://bantalmazas.hu/>);
- vabaühenduse ESZTER kiirabi (ESZTER Alapítvány és Ambulancia) pakub tasuta psühholoogilist ravi ja rehabilitatsiooni kuritarvitatud ja traumeeritud lastele ja täiskasvanutele ning õigusteavet ja õigusnõustamist (<http://eszteralapitvany.hu/>);
- vabaühenduse NANE naiste õiguste ühendus hoiab käigus tasuta abitelefoni ning pakub personaalset õigusabi ning psühholoogilist ja sotsiaalset nõustamist alaealistele ja täiskasvanutele, kes on langenud koduvägivalla ohvriks (<http://nane.hu/>).

Kas politsei suunab mu automaatselt ohvriabiteenuste osutaja juurde?

Kui Te pöördate kuriteoohvrina politseisse, annab politsei Teile kirjalikku teavet asjakohase ohvriabiteenuste osutaja kohta ja Teid teavitatakse Teie võimalustest saada ohvriabi. Taotluse korral väljastab politsei vajaliku tõendi, mis antakse Teile kätte või saadetakse ohvriabiteenuste osutajale.

Kuidas on kaitstud minu eraelu puutumatus?

Kriminaalmenetluses tuleb austada Teie isiklikke õigusi ja kõigi kaasatud isikute õigust olla koheldud lugupidamisega. Igasugune Teie eraelu puudutavate andmete tarbetu avalikustamine on keelatud. Seepärast võite juhu, kui vajatakse Teie kui tunnistaja ütlusi, nõuda, et Teie andmeid käsitletakse konfidentsiaalsetena, mis tähendab seda, et alates sellest hetkest avalikustatakse need üksnes juhtumit menetlevale ametiasutusele.

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui ma saan kasutada ohvriabiteenuseid?

Teid kahjustanud kuriteo kohta teate esitamine ei ole üldine tingimus, mis peab olema täidetud riigi pakutava ohvriabiteenuse kasutamiseks. Sellegipoolest on Teil õigus saada rahalist abi (hüvitist, kohest rahalist abi) vaid siis, kui Teil on kirjalik tõend kriminaalmenetluse algatamise kohta.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Te võite saada isikukaitse pärast kriminaalmenetluse algatamist. Kui Te olete kriminaalmenetluses osalemise tõttu ohus, võite taotleda juhtumit menetlevalt asutuselt endale kui ohvrile või tunnistajale ning oma pereliikmetele ja sugulastele isikukaitset. Isikukaitse korraldamise võib algatada juhtumit menetlev uurimisasutus, prokuratuur või kohus ning vastava otsuse teeb politsei, kes isikukaitset pakub.

Kui Teid tahetakse tunnistajana ära kuulata ja Teie ütlused on seotud eriti tõsise juhtumi oluliste asjaoludega, võidakse Teid kuulutada eriti kaitstud isikuks, kui tõendid, mida Teie ütlustest loodetakse saada, on asendamatud ja kui Teie isiku avalikustamine seoses Teie osalemisega kriminaalmenetluses seaks tõsiselt ohtu kas Teie või Teie sugulaste elu, tervise või vabaduse.

Tunnistaja eriti kaitstud isikuks kuulutamise otsustab eeluurimiskohtunik ja vastava ettepaneku võib teha prokurör, seega peate algatama sellise kaitse korraldamise süüdistuse esitamise etapis. Kui Teid kuulutatakse eriti kaitstud tunnistajaks, võib Teid küsitleda üksnes eeluurimiskohtunik ja Teid ei tohi kutsuda kohtuistungile, Teie nime, isiku- ja elukohaandmeid käsitletakse konfidentsiaalsetena ja neid ei avalikustata kostjale ega tema kaitsjale.

Teid võidakse kaitsta ka spetsiaalse kaitseprogrammi raames. Kui Te osalete sellises programmis, võib menetlustoimingutes osalemise kutseid, teateid selliste toimingute kohta või dokumente saata Teile üksnes Teie kaitsmise eest vastutava organi kaudu ning selle organi aadress märgitakse Teie elukohana. Kellelegi, sealhulgas ametiasutustele, ei tohi anda Teid käsitlevat teavet sisaldavate dokumentide koopiaid, välja arvatud juhul, kui Teie kaitsmise eest vastutav asutus on andnud selleks loa. Sellisel juhul võite keelduda selliste ütluste andmisest, mis sisaldavad teavet Teie uue identiteedi või elukoha kohta või milles osutatakse sellisele teabele.

Kui Teie suhtes on toime pandud kuritegu, mis on karistatav vangistusega, võite taotleda, et kohus kehtestaks kostjale 10–60 päevaks lähenemiskeelu.

Millist liiki kaitset on võimalik saada? Kes mulle kaitset pakub?

Kriminaalmenetluse ajal kontrollivad kohus, prokurör ja uurimisasutus pidevalt seda, kas Te olete ohver, kes vajab erikaitset, lähtudes Teie isikut ja elamistingimusi iseloomustavatest faktidest ja asjaoludest ning kuriteo laadist ja asjaoludest. Kriminaalmenetlust teostav kohus, prokurör või uurimisasutus võib anda korralduse võtta meetmeid, millega tagatakse Teie isikukaitse, sätestades, et isikukaitse ja punktis 7 osutatud kaitseprogrammi eest kannab hoolt politsei, ent lähenemiskeelu võib välja anda kohus.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Jah. Kohtu, prokuröri ja uurimisasutuse üks põhiülesandeid on vältida seda, et õigusrikkuja paneb toime uue kuriteo. Selleks rakendatakse kostjale ja tema isikuomadustele keskenduvald sunnimeetmeid, mille hulka kuulub vabadusekaotus või vabaduse piiramine (nt lähenemiskeeld, koduarest), ning teiselt poolt Teie kui ohvri huvidest lähtuvald meetmeid, millega tagatakse Teie nõuetekohane kaitse.

Kas keegi annab minu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib põhjustada mulle täiendavat kahju (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Jah. Kriminaalmenetluses peavad kohus, prokurör ja uurimisasutus valmistama need menetlustoimingud, kus Te osalete tunnistajana, ette ja ka teostama nii, et neid asjatult ei korrataks ja Te ei kohtuks tarbetult kostjaga. Selleks võidakse näiteks Teie vastastamine kostjaga Teie taotlusel või omal algatusel ära jätta, kostja võidakse viia Teie küsitlemise ajaks kohtusaalist välja ja Teid võidakse küsitleda telekommunikatsiooniseadme vahendusel (iseegi moonutades Teie näojooni või häält).

Millist kaitset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Kui Te olete Teie isikut ja elamistingimusi iseloomustavate faktide ja asjaolude või kuriteo laadi või asjaolude põhjal isik, kes vajab erikaitset, ollakse kriminaalmenetluse teostamisel Teie suhtes eriti tähelepanelik ning iga Teid mõjutava (menetluse huvidest lähtuva) toimingu ettevalmistamisel ja teostamisel võetakse nii palju kui võimalik arvesse Teie vajadusi.

Ma olen alaealine. Kas mul on eriõigused?

Kooskõlas ÜRO Peaassamblees 20. novembril 1989 vastu võetud lapse õiguste konventsiooniga peetakse Ungari õigussüsteemis isikut lapseks, kui ta on alla 18aastane.

Kriminaalmenetluses, mis mõjutab ohvreid, kes on alaealised, on üldine nõue, et ametiasutused ja kohtuorganid peavad tagama rahvusvahelistes konventsioonides sätestatud lapse õiguste täieliku kohaldamise, eeskätt selle, et alaealisi mõjutavates otsustes võetakse eelkõige arvesse *lapse parimaid huve*.

Alaealisel ohvril on kriminaalmenetluses võrreldes täiskasvanuga lisaõigused ja talle pakutakse lisakaitset. Kui ohver on kriminaalmenetluse algatamise ajal alla 18aastane, loetakse ta erivajadustega ohvriks, ilma et selleks oleks vaja esitada eraldi taotlust.

Erivajadustega ohvrite puhul on üldine reegel, et menetlustoimingute ettevalmistamisel ja teostamisel tuleb olla ohvri suhtes eriti tähelepanelik ja võtta nii palju kui võimalik arvesse ohvri vajadusi.

Alla 18aastasel ohvril on võrreldes täiskasvanuga täiendavad eriõigused.

1. Elu, tervist või seksuaalvabadust ohustava kuriteo, seksuaalkuriteo, lapse või pere huve kahjustava kuriteo ja teiste isikute suhtes toime pandud vägivallateo puhul tuleb kriminaalmenetlust kiirendada, kui lapse huvides oleks lõpetada kriminaalmenetlus võimalikult ruttu. Kiirmenetlus on eriti põhjendatud juhul, kui ohvri füüsiline, vaimne või moraalne areng on suures ohus või kui kostja vastutab menetluse ajal ohvri kasvatamise, ohvri eest hoolitsemise või ohvri järelevalve eest või elab muul põhjusel koos ohvriga.
2. Suulisel ja kirjalikul suhtlemisel alaealise ohvriga tuleb olla tavapärasest hoolikam. Alaealist tuleb teavitada tema õigustest ja kohustustest asjakohasel viisil, võttes arvesse tema vanust ja küpsust, ning vajaduse korral tuleb anda talle eraldi selgitusi.
3. Alaealise eestkostjat tuleb teavitada kohtukutsest ja koos sellega tuleb edastada palve, et eestkostja tagaks

alaealise kohtusse ilmumise.

4. Alaealise kui tunnistaja ärakuulamisel võivad olla kohal tema seaduslik esindaja, toetaja ja eestkostja. Tunnistajat saatval isikul on õigus samade kulude hüvitamisele kui tunnistajal.
5. Alaealise ütluste usaldusvääruse kontrollimiseks ei tohi kasutada valedetektorit.
6. Kui seaduses ei ole sätestatud isikliku koostöö kohustust, võib alaealise õigusi rakendada ka tema seaduslik esindaja.
7. Võidakse anda korraldus kasutada ärakuulamisel sisekommunikatsioonisüsteemi. Sellisel juhul paigutatakse ohver eraldi ruumi ja ta saab suhelda istungil viibijatega reaajas pilti ja heli edastava seadme vahendusel (videokonverents).
8. Kohus võib omal algatusel või taotluse korral rahva istungisaalist välja saata, et kaitsta menetluses osalevat alaealist.
9. Kui prokurör soovib küsitleda erivajadustega ohvrit tunnistajana kriminaalmenetluses, mis toimub seoses seksuaalvabaduse vastase kuriteoga, seksuaalkuriteoga või mõne sugulase suhtes toime pandud isikuvastase kuriteoga, võib ohvri ära kuulata üksnes samast soost isik, kui ohver on seda taotlenud ja see ei kahjusta menetluse huve.

Alla 14aastasel ohvril on lisaks eespool nimetatud õigustele veel hulk eriõigusi.

1. Ohvri võib tunnistajana ära kuulata vaid siis, kui tõendid, mida loodetakse ütlustest saada, on asendamatud. Ohver peab osalema vastastamises üksnes juhul, kui see ei tekita temas ärevust.
2. Kohtukutsed ja teated tunnistaja ärakuulamise kohta tuleb esitada ohvri eestkostja kaudu. Kohtukutsest ja ärakuulamise teatest tuleb teavitada alaealise seaduslikku esindajat.
3. Enne süüdistuse esitamist kuulab eeluurimiskohtunik alaealise ära eesmärgiga teha kindlaks, kas on mõistlik alus eeldada, et küsitlemine avalikul istungil kahjustab alaealise isiklikku arengut. Ettepaneku, et eeluurimiskohtunik tunnistaja ära kuulaks, võivad esitada prokurörile seaduslik esindaja, eestkostja ja tunnistaja advokaat. Kui seaduses sätestatud tingimused on täidetud, algatab prokurör alaealise ärakuulamise sel viisil. Kostja ja tema kaitsja ei tohi viibida eeluurimiskohtuniku korraldataval istungil.
4. Tunnistaja kuulatakse ära ruumis, mis on spetsiaalselt ette nähtud alaealiste ärakuulamiseks. Sellest eeskirjast on lubatud kõrvale kalduda vaid erandjuhtudel. Ära kuulamine võib toimuda ka sisekommunikatsioonisüsteemi abil (videokonverents).
5. Alla 14aastase tunnistaja ärakuulamine tuleb salvestada, kasutades video- või audiosalvestusseadet. Alaealiste puhul, kes on vanemad kui 14aastased, on see lubatud vaid juhul, kui kulude jaoks tehakse ettemakse.
6. Alaealist ei tohi kutsuda avalikule istungile, kui eeluurimiskohtunik kuulas ta ära enne süüdistuse esitamist.
7. Kui eeluurimiskohtunik seda enne süüdistuse esitamist ei teinud, kuid hiljem muutub alaealise kui tunnistaja ärakuulamine vajalikuks, võib alaealise ära kuulata üksnes väljasool kohtulikku arutelu. Kui alaealine on saanud kohtumenetluse ajal 14aastaseks, võib kohus eriti põhjendatud juhul alaealise ära kuulata ka kohtuliku arutelu käigus. Kostja ja tema kaitsja teavitamisest võib mõlemal juhul loobuda.

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Enne või pärast kriminaalmenetluse algatamist surnud ohvri asemele võib astuda ja tema õigusi võib kasutada otseliinis sugulane, abikaasa, elukaaslane, vend või õde, seaduslik esindaja või ülalpeetav, keda ohver kokkuleppe või seaduse alusel toetas.

Kui sellise õigusega isikuid on mitu, võivad nad määrata isiku, kes kasutab ohvri õigusi. Taolise kokkuleppe puudumise korral võib kasutada ohvri õigusi isik, kes tegutseb menetluse raames esimesena.

Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?

Kui seaduses ei ole sätestatud isikliku koostöö kohustust, võib ohvri õigusi rakendada ka tema seaduslik esindaja. Esindajana võib tegutseda vastava volituse alusel advokaat või täisealine sugulane.

Kui kaebuse esitaja esitab suulise kaebuse, võib kaebuse esitaja määratud täisealine isik viibida istungil, et pakkuda tuge (sh keelelist), tingimusel et sellise isiku kohalviibimine ei kahjusta menetluse huve.

Selliste uurimistoimingute puhul, mille juures viibimine on Teile kohustuslik või lubatud, võib Teie kõrval olla ka Teie esindaja, toetaja ja – kui see ei kahjusta menetluse huve – Teile määratud täisealine isik. Seda eeskirja

kohaldatakse ohvri ärakuulamisel ja ohvri kui tunnistaja küsitlemisel.

Ase-erasüüdistaja surma korral võib teda kolmekümne päeva jooksul asendada otseliinis sugulane, abikaasa, elukaaslane, vend või õde, seaduslik esindaja või ülalpeetav, keda asjaomane isik kokkuleppe või seaduse alusel toetas.

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Vahendusmenetluse põhieesmärk on tagada, et kostja hüvitab kuriteo tagajärjed viisil, mis on vastuvõetav ka ohvrile. Seepärast tuleks vahendusmenetluses pingutada selle nimel, et jõuda kostja ja ohvri vahel kahju hüvitamise küsimuses asjakohasele kokkuleppele.

Kui seaduses sätestatud tingimused on täidetud, võib prokurör või – kui juhtum on jõudnud kohtusse – kohtunik menetluse kuni kuus kuud edasi lükata ja anda korralduse kasutada vahendust.

Vahendust võidakse kasutada kriminaalmenetluses juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- kostja või ohver on teinud sellekohase ettepaneku või nad on sellega vabatahtlikult nõus;
- elu või tervist ohustava kuriteo, inimväärilise või mõne muu peamise inimõiguse vastase kuriteo, inimkaubandusega seotud kuriteo või vara või intellektuaalse omandi vastase kuriteo puhul on algatatud kriminaalmenetlus ja asjaomane kuritegu on karistatav kuni viieaastase vangistusega;
- vastavalt kriminaalseadustikule saab pärast edukat vahendusmenetlust kriminaalmenetluse lõpetada või karistust piiramatult vähendada;
- kahtlustatav on tunnistanud oma süüd enne süüdistuse esitamist ning on nõus ja suuteline maksma ohvri poolt heaks kiidetud viisil ja ulatuses hüvitist;
- kriminaalmenetlusest on võimalik loobuda, võttes arvesse kuriteo laadi, selle toimepaneku viisi ja kostja isiklike asjaolusid, või on mõistlik alus eeldada, et kohus hindaks karistuse määramise raames kostja pakutavat hüvitist.

Ohver võib teha ettepaneku kasutada vahendust ükskõik millises menetluse etapis. Vahendust võib kasutada juhtumi puhul siiski vaid üks kord – kui vahendusmenetlus ei lõpe ükskõik millisel põhjusel edukalt, ei ole võimalik seda korrata.

Vahendusmenetluse nõuetekohase teostamise eest vastutab riigi palgatud vahendaja, kes on saanud asjakohase koolituse. Vahendusmenetluses võib ohver otsustada, et ta kohtub kostjaga vaid vahendaja juuresolekul; ning vahendaja kohalolekuga on piisavalt tagatud ohvri isiklik julgeolek.

Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

- 1998. aasta seadus XIX kriminaalmenetluse kohta;
- 2012. aasta seadus C kriminaalseadustiku kohta;
- 1991. aasta seadus LXIV 20. novembril 1989 New Yorgis allkirjastatud ÜRO lapse õiguste konventsiooni väljakuulutamise kohta;
- 2005. aasta seadus CXXXV kuriteoohvrite toetamise ja riigi makstava hüvitise kohta;
- 2003. aasta seadus LXXX õigusabi kohta;
- 2001. aasta seadus LXXXV kriminaalmenetluses osalevate isikute ja õigusemõistmise juures abistavate isikute kaitse programmi kohta;
- 2006. aasta seadus CXXIII kriminaalasjade puhul kohaldatava vahendustegevuse kohta;
- siseministri 12. detsembri 2015. aasta dekreet nr 64/2015 politsei ülesannete kohta seoses ohvriabiga;
- valitsuse 26. veebruari 1999. aasta dekreet nr 34/1999 kriminaalmenetluses osalevate isikute ja menetlusasutuste töötajate isikukaitse korraldamise tingimuste ja rakendamise eeskirjade kohta;
- siseministri ja justiitsministri 24. juuni 2003. aasta ühisdekreet nr 23/2003, mis sisaldab siseministeeriumi alla kuuluvate uurimisasutuste teostatavate uurimiste üksikasjalikke eeskirju ja eeskirju, mis käsitlevad uurimistoimingute registreerimist muul viisil kui protokollide koostamise teel;
- justiitsministri 23. detsembri 2016. aasta dekreet nr 25/2016, mis käsitleb kostja ja kaitsja kantud kulude riigipoolset hüvitamist ning kriminaalmenetluses osalevate isikute kantavaid kulusid ja tasutavaid lõivusid;
- justiits- ja õiguskaitseministri 27. juuni 2008. aasta dekreet nr 14/2008 tunnistajatele hüvitise maksmise

kohta;

- justiitsministri, siseministri ja rahandusministri 24. juuni 2003. aasta ühisdekreet nr 21/2003 kriminaalmenetluse kuludega seotud ettemaksete kohta;
- riikliku politseiameti 31. jaanuari 2013. aasta korraldus nr 2/2013 politsei ülesannete kohta seoses ohvriabiga.

■ Viimati uuendatud: 18/07/2025

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.